

Julkaisuähkystä laadukkaiden julkaisujen tukemiseen

■ Minna Ruckenstein

Professori Arto Mustajoki pohti kolumnissaan (*Tieteessä tapahtuu* 5/2008) kiinnostavalla tavalla tieteen julkaisuähkyä. Hänen mukaansa tieteellisiä lehtiä on jo liikaa, eikä niille riitä kiinnostuneita lukijoita. Siksi julkaisujen määrää tulisi supistaa ja tutkijoiden julkaista artikkeleitaan vain laajalevikkisissä kansainvälisissä lehdissä, joita luetaan ja siteerataan eniten. Se edistäisi tieteellisen tiedon kumuloitumista ja laadukasta tutkimusta.

Mustajoen kanssa on helppo olla osittain samaa mieltä: vähemmälläkin tieteellisillä artikkeleilla pärjäisi varsin hyvin. Julkaisusarjoista turhimpien karsiminen palvelisi tutkijoita monella tapaa. Sen kääntöpuolena olisi kuitenkin kansainvälisen julkaisutoiminnan keskittyminen. Ihmistieteiden aloilla tutkijat Yhdysvaltojen ja Britannian parhaista yliopistoista ovat jo nyt selkeässä etulyöntiasemassa tieteen julkaisemisen markkinoilla. Monet heistä työskentelevät julkaisusarjojen portinvartijoina tai pystyvät muuten vaikuttamaan julkaisukriteereihin. Sen seurauksena hyvin tunnettujen professoreiden tutkimuksia voi jäädä julkaisematta, koska ne eivät sovi käsityksiin uusimmasta uudesta. Muodikkaammista aiheista kirjoittavien professoreiden artikkeleita julkaistaan, vaikka ne olisivat laadultaan keskinkertaisia. Nämä professorit voivat myös vaikuttaa oppilaidensa ja ystävienensä tekstien julkaisemiseen. Tieteellinen työ on inhimillistä toimintaa, eikä sitä vertaisarviointimenettelyistä huolimatta voi pitää arvovapaana.

Tästä syystä on tärkeää, että laajalevikkisille kansainvälisille julkaisuille on olemassa vaihtoehtoja. Tiedeyhteisön kannalta on tärkeää, että korkeatasoisista julkaisutoimintaa harjoitetaan myös tiedekustantamisen valtavirran ulkopuolella. Tätä toimintaa tulisi tukea kaikin mahdollisin tavoin siitäkin syystä, että se on tyypillisesti erittäin haastavaa ja epäkiitollista työtä.

Käytän esimerkkinä tieteellistä lehteä, jonka tunnen parhaiten. *Suomen Antropologi* -lehteä on

kehitetty kansainväliseksi vertaisarvioituksi julkaisuksi. Lehden julkaisukieli on englanti ja suuri osa kirjoittajista työskentelee muualla kuin Suomessa. Päätoimittaja Marie-Louise Karttusen kaudella toimituksellisenä periaatteena on ollut luoda lehdestä myös tiedejulkaisemisen markkinoilla aliedustetuista maista tulevien tutkijoiden keskustelufoorumi. Karttunen on sitoutunut työskentelemään kirjoittajien kanssa, joiden äidinkieli ei ole englanti. Yhdysvaltalaisen ja brittitutkijoiden artikkeleiden lisäksi lehdessä on julkaistu parin viime vuoden aikana artikkeleita tutkijoilta, jotka ovat Nepalista, Virosta, Italiasta ja Saksasta.

Euroopan tiedesäätiö on arvioinut *Suomen Antropologi* -lehden luokkaan B. Arvoinnissa samaan luokkaan on sijoitettu esimerkiksi *Critique of Anthropology, City and Society, Ethos, Theory, Culture and Society* ja *Language in Society*. Korkeimpaan A-luokkaan sijoitetut lehdet ovat pääsääntöisesti lehtiä, joilla on erinomaiset julkaisukanavat. B-luokan lehdet ovat korkeatasoisia, mutta niiden vaikutus on alueellisesti rajatumpi. C-luokkaan päässeet lehdet ovat nekin referee-julkaisuja. On tärkeää, etteivät A- ja B-luokkien väliset erot välttämättä liity yksittäisten artikkelien laatuun. Kansalliset huippulehdet sijoitetaan usein B-luokkaan, koska A-luokalta edellytetään nimenomaan laajaa kansainvälistä levikkiä.

Tulisiko tutkijoita suojella julkaisuähkyiltä ja lopettaa *Suomen Antropologin* kaltaisten lehtien tekeminen? *Suomen Antropologi* -lehteä tehdään pääsääntöisesti vapaaehtoisvoimin. Tieteellisten seurain valtuuskunnan jakama, lehden tekemiselle elintärkeä julkaisuavustus ja Suomen Antropologisen Seuran omat tulot kattavat vain lehden tuotantokulut. Lehti olisi lopetettu jo kauan sitten, elleivät sitä toimittavat pätkätoitit tekevät tutkijat olisi uskoneet sen kansainvälisiin mahdollisuuksiin.

Suomessa puhutaan kyllästymiseen asti huippututkimuksen tärkeydestä. Jo olemassaolevia

vahvuuksia ei silti tunnusteta eikä tunnusteta. *Suomen Antropologi* -lehdessä saisi kehitettyä suhteellisen vaatimattomalla taloudellisella lisäpanostuksella kansainvälisen huipputuotteen. Tieteellisten lehtien karsimisen sijaan ehdotan pikemminkin resurssien kohdentamista jo olemassa olevien hyvien kotimaisten tiedelehtien tukemiseen. Kansainvälisessä arvioinnissa laa-

dukkainkaksi todetut lehdet tarvitsevat taloudellisia resursseja ja vientitukea, jonka avulla ne voivat taata tulevan toiminnan ja laajentaa vaikutus- aluettaan.

Kirjoittaja on Suomen Antropologisen Seuran esimies.

Yhteisön viisaus, voima ja vastuu

Edistyksen Päivät 2008 10.–11.10.2008 Turun yliopiston Luonnontieteiden talossa I, 2. krs, salissa X. (Yliopistonmäki)

Edistyksen Päivien 2008 teema "Yhteisö viisaus, voima ja vastuu" nostaa pohdittavaksi yhteisöllisyyden ydinkysymykset. Tarkastelun lähtökohtana on yhteisöllisyyden merkityksen ja muotojen arviointi. Ihminen on ihminen vain toisten ihmisten, yhteisön, ansiosta, mutta mitä on yhteisöllisyys tänään? Miten se on muuttunut ja muuttumassa? Mihin perustuu ja mitä on tämän päivän kansalaisuus? Minkä varaan rakentuvat nykyaikaiset toimivat työyhteisöt? Miten monikulttuurisuus, erilaisuus rajaavat ja luovat yhteisöjä? Onko verkostoituminen yhteisöllisyyttä? Korvaako ystäväverkosto perheen ja suvun? Mitkä yhteisöt tekevät tämän päivän ihmisestä ihmisen ja miten?

PERJANTAINA 10.10.2008

- Rehtori *Keijo Virtanen*: Media kansavallan turvaaja vai korvaaja. Keskustelemassa päätoimittaja *Jouko Jokinen*, Sanomalehti Satakunnan Kansasta ja viestinnänprofessori *Hannu Nieminen* Helsingin yliopistosta. Keskustelun puheenjohtajana toimii dosentti *Juhani Wäio*.
- "Yhteistyöstä työyhteisöksi. Miten käy työntekijöiden keskinäisille suhteille muuttuvassa työelämässä" VTT, dosentti, kirjailija *Jussi Vähämäki*.
- Bunkkerista parveen, M.A. lehtori *Juhana Kokkonen* Metropolia-ammattikorkeakoulu.
- Tiedeyhteisön yhteisöllisyys ja ristiriidat sukupolvinäkökulmasta? VTT, professori *J. P. Roos*, Helsingin yliopisto.
- Kansalaisuus 2.0 - matkalla moderniin yhteisöllisyyteen Tulevaisuudentutkija, valmentaja *Ilkka Halava*, Prime Coaching & Consulting Oy.
- Kuluttajayhteisöllisyys – olemmeko koskaan olleet individualisteja? MMT, yliopistonlehtori *Minna Autio* Helsingin yliopisto

LAUANTAINA 11.10.2008

- Vapaaehtoisuudesta yhteisöllisyyden ituna, pääsihteeri *Kristiina Kumpula*, Suomen Punainen Risti
- Kuvittele vaalit, joissa kukaan ei äänestä: Muutamia huomioita tietämyksen merkityksestä demokratialle. VTT *Kimmo Elo* Turun yliopisto
- Onko sanomalehdellä enää mitään yhteisöllistä tehtävää mediabisneksessä? Päätoimittaja *Matti Kallioikoski* Sanomalehti Ilkka
- Renessanssinerojen kerho. FT, professori *Helena Sederholm*, Taideteollinen korkeakoulu

SEMINAARIMAKSU kahdelta päivältä 50 euroa, yhdeltä päivältä 30 euroa. Edistykseellisen tiedeliiton jäsenille 30 euroa kahdelta ja 20 euroa yhdeltä päivältä. Opiskelijoille 20 euroa kahdelta ja 10 euroa yhdeltä päivältä.

ILMOITTAUTUMISET 5.10.2008 mennessä. Ilmoittautumiset sähköpostilla, internetin kautta (ilmoittautumislomake, www.tiedeliitto.net) tai puhelimitse. Ilmoittautumisen vahvistukseksi lähetetään maksukuitti, jolla seminaarimaksun voi maksaa pankkiin. Käytännön järjestelyiden helpottamiseksi ilmoittautumiset toivotaan em. päivään mennessä, mutta sen jälkeenkin ilmoittautumisia otetaan vastaan.

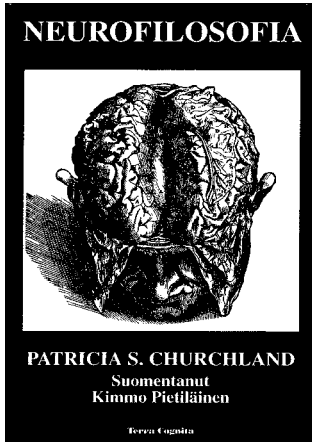
TARKKA OHJELMA www.tiedeliitto.net

TIEDUSTELUT Edistyksen Päivät 2008, PL 344, 00101 Helsinki, Puh. 040 728 3893, fax 09 75120211.

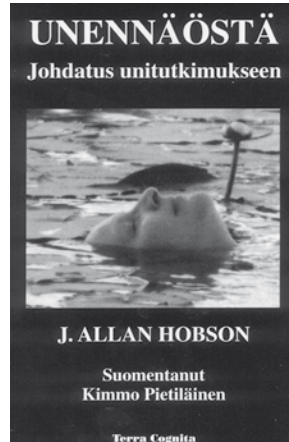
Sähköposti: tiedeliitto@netlife.fi

PÄÄJÄRJESTÄJÄ Edistykseellinen tiedeliitto ry yhdessä Maaseudun Sivistysliitto ry:n ja Ajatuspaja e2:n kanssa.

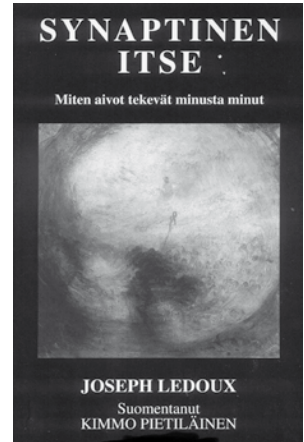
Parasta suomalaista tietokirjallisuutta

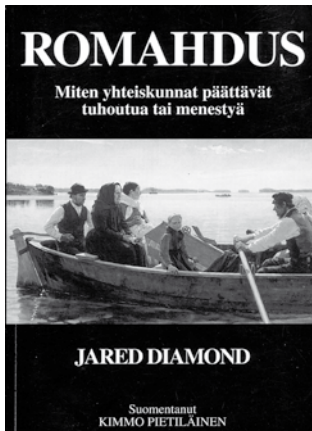
Patricia S. Churchland,
Neurofilosofia, 952-5202-81-X, 520 sivua,
ovh € 50

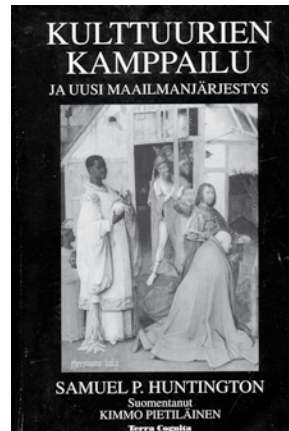
J. Allan Hobson,
Unennäöstä – Johdatus unitutkimukseen,
952-5202-80-1,
200 sivua, ovh € 30

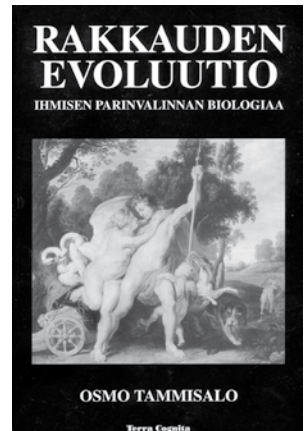
Joseph Le Douarin,
Synaptinen itse – Miten aivot tekevät minusta minun, 952-5202-57-7,
440 sivua, ovh. € 40

Jared Diamond,
Romahdus – Miten yhteiskunnat päättävät tuhoutua tai menestyä,
952-5202-84-4,
604 sivua, ovh € 50

Samuel P. Huntington,
Kulttuurien kamppailu ja uusi maailmanjärjestys,
952-5202-72-0,
473 sivua, ovh € 35

Osmo Tammisalo,
Rakkauden evoluutio – Ihmisen parinvalinnan biologiaa,
952-5202-89-5,
499 sivua, € 40

Hyvin varustetuista kirjakaupoista tai suoraan kustantajalta

Terra Cognita

Ruukinlahdentie 7 B 22, 00200 Helsinki
puh. 09-2289 0822, fax 09-2289 0820
www.terracognita.fi